

4 estigmes racistes que blinden les fronteres europees

En ple auge de l'extrema dreta i dels discursos racistes, encetem una sèrie de sis articles per desmuntar amb dades els principals tòpics i discriminacions que pateixen les persones migrades i racialitzades

Saioa Baleztena

“Les persones d’origen migrant ens roben la feina”; “Les dones gitanes només pensen en casar-se”; “Les persones migrades sempre reben més ajuts”; “Les persones racialitzades no compleixen la normativa i obren les botigues quan volen”; “Les dones musulmanes estan sotmeses pel vel”. Aquestes frases són alguns dels tòpics que moltes persones racialitzades i migrades reben cada dia als carrers, bars, mitjans i xarxes socials.

En ple auge de l’extrema dreta i dels discursos discriminatoris, **CRÍTIC enceta una sèrie de sis articles per desmuntar amb dades els rumors, mentides, falsedats i tòpics xonòfobs** que tornen a emergir amb força contra aquests col·lectius. En aquest vídeo, elaborat per la productora Soona Films, sis persones responen amb dades algunes de les frases amb què s’han vist discriminats:

En aquest primer reportatge, agrupem alguns dels principals rumors i estereotips sobre les persones refugiades i desplaçades i aportem fonts, reflexions i dades que les desmunten.

Karpov / SOS MEDITERRANÉE

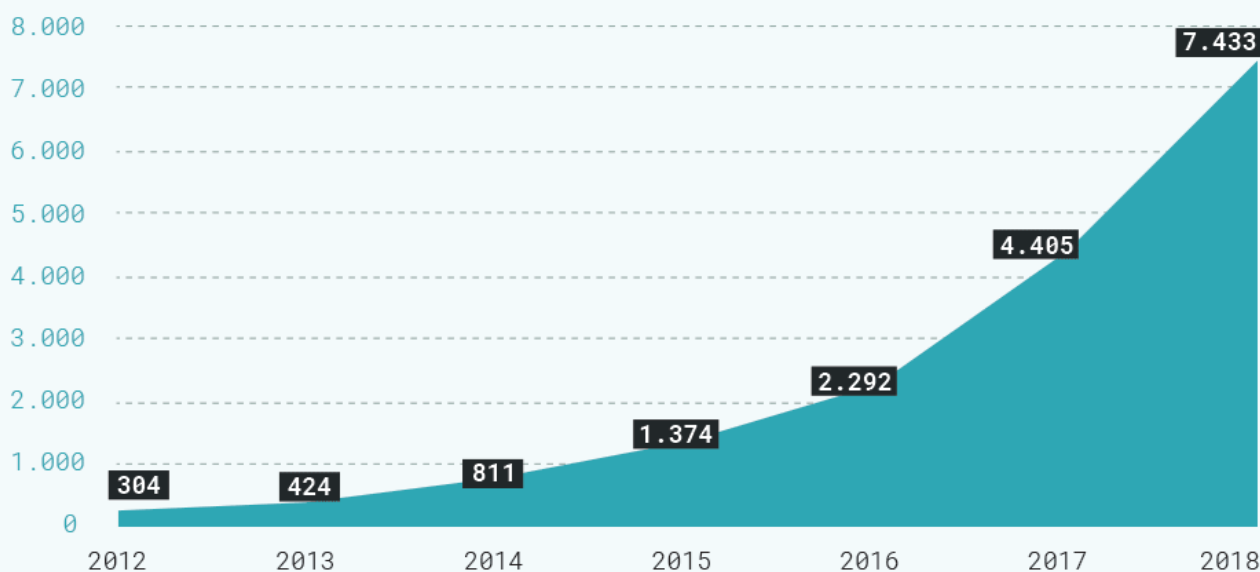
Imatge del rescat de centenars de refugiats la matinada del dissabte 9 de juny de 2018 al diumenge 10 amb el vaixell 'Aquarius' / Kenny Karpov/SOS MÉDITERRANÉE

“No podem acollir més refugiats”

El passat més de juliol el Tribunal Suprem [condemnav](#) el Govern Espanyol per incomplir les seves obligacions administratives de tramitar les sol·licituds d'asil de 19.449 persones refugiades, procedents d'Itàlia i Grècia, acordades per la Unió Europea el 2015. Després de finalitzar el termini legal per complir amb aquestes obligacions, Espanya havia cobert, a principis del 2018, només el 12,85% del seu compromís de places, i el 6,46% del total de les reubicacions que li corresponien.

Segons dades facilitades a CRÍTIC per Ignasi Calbó, coordinador de Barcelona Ciutat Refugi, el 2018 “el Servei d'Atenció a Immigrants, Emigrants i Refugiats ([SAIER](#)) va atendre 3.028 de sol·licitants d'asil més que l'any 2017, amb una atenció total de 7.433”. En aquest sentit denuncia que, “justificar un suposat col·lapse amb 60 mil sol·licituds d'asil i 54 mil entrades a la frontera sud, és ridícul, tenint en compte les places que hauria de cobrir, segons el Pla d'Acollida europeu”, i conclou que “el problema recau en la manca de voluntat del Govern Espanyol de posar-hi recursos”.

Sol·licitants d'asil atesos a Barcelona del 2012 al 2018

Font: SAIER

Gràfic: HELENA OLCINA

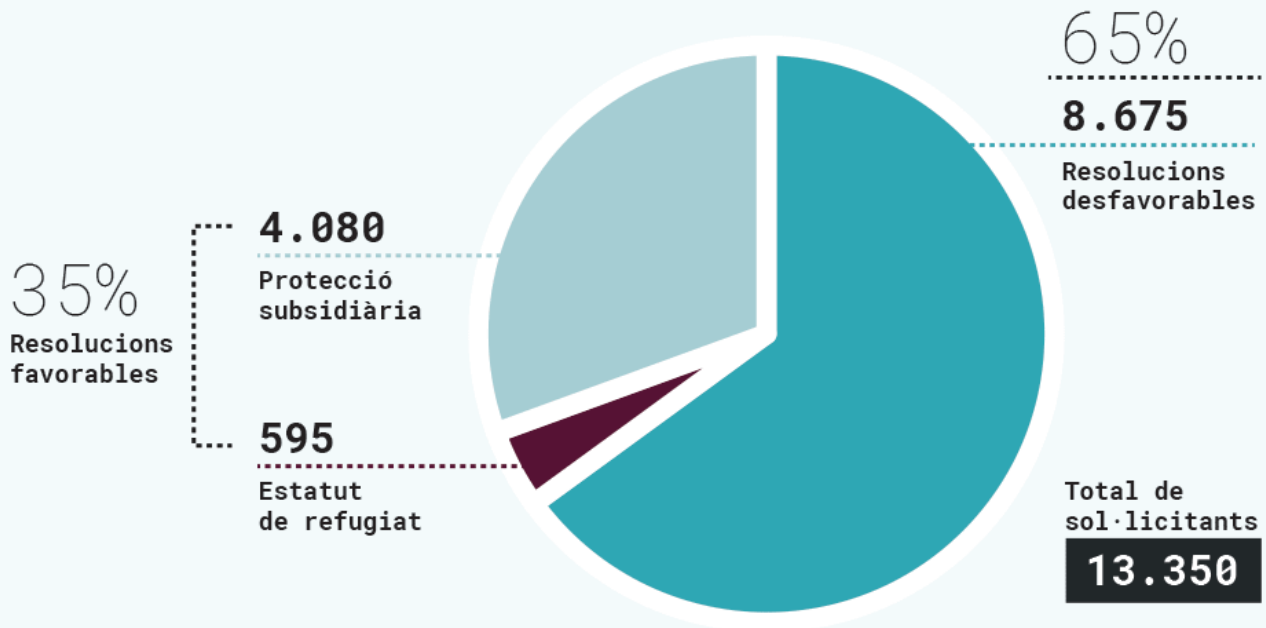
En la mateixa línia apunta el capità Astral i cap de missions d'Open Arms, Riccardo Gati, qui considera que "els governs estan fent més aviat poc". En aquest context, Gati alerta que "les institucions públiques haurien de posar en marxa, com a mínim, operacions de rescat que complissin les normatives internacionals".

"Els volem, si venen legalment"

Des de 2014 s'han ofegat 18.000 persones al mar Mediterrani. La xifra representa més de la meitat de les 31.000 morts en rutes migratòries que ha rastrejat [Missing Migrants Project](#) en els darrers cinc anys. Però, fins a quin punt és factible migrar sempre legalment? L'Agència Europea de Vigilància en Fronteres ([FRONTEX](#)) reconeix que el 80% de les persones que arriben a Europa són potencials sol·licitants d'asil. Segons el darrer informe '[Las personas refugiades en España y Europa](#)' de la Comisión Española de Ayuda al Refugiado ([CEAR](#)), el 2017 Espanya va enregistrar el nombre més gran de sol·licituds de protecció internacional des de l'aprovació de la primera Llei d'Asil el 1984: 31.120. En canvi, el percentatge d'aquestes sol·licituds que va obtenir algun tipus de protecció internacional va ser només el 35%, la meitat respecte al 67% de 2016. Això vol dir que un 65% de peticions d'asil van ser rebutjades.

Resolucions d'asil a l'Estat espanyol favorables i desfavorables l'any 2017

CRÍTIC

Font: Informe 'Las personas refugiadas en España y Europa' de CEAR a partir de dades de l'Eurostat

Gràfic: HELENA OLCINA

Amb aquestes dades sobre la taula, CEAR proposa al seu setzè informe (2018) 20 mesures per enfortir el compromís amb les persones refugiades, entre les quals destaca "habilitar la possibilitat de sol·licitar l'asil en ambaixades i consolats espanyols, facilitar l'emissió de visats humanitaris, complir els compromisos adquirits en matèria de reassentament i aprovació", per tal de posar vies legals i segures d'accés als procediments d'asil.

En canvi aquesta proposta no es compleix i les polítiques actuals d'accés als procediments d'asil s'han convertit en el primer obstacle per a les persones que fugen de guerres i misèries arreu del món. Ho explica el periodista de TV3 especialitzat en migracions, Xavi Rosiñol, recordant, per exemple, que "cap ambaixada europea a l'Àfrica no concedeix visats per viatjar a Europa" i, per tant, "només es pot entrar de forma irregular i jugant-s'hi la vida per intentar fer els tràmits aquí un cop arribats a Europa".

L'Ousman Umar és un jove ghanès que amb 13 anys va abandonar el seu país amb el somni d'arribar a Europa. Va ser un dels 6 supervivents -de 46 persones que van iniciar la travessia- que va aconseguir arribar a Isis (Líbia), després de creuar el Sàhara caminant durant 21 dies. Cinc anys més tard, el 2005 arribava en pastera a Fuerteventura, havent sobreviscut, de nou, a dos naufragis on van morir molts companys. "La gent veu molt senzill això de venir legalment, però potser haurien de deixar de votar partits polítics que fan lleis absurdes com la dels visats, perquè, efectivament, totes les persones que moren pel camí, pugui fer-ho de manera regular", sentència.

"Els refugiats ens envaeixen"

Segons [l'Agència de l'ONU per als Refugiats \(ACNUR\)](#), dels 19,6 milions de persones refugiades que hi havia l'any 2017 al món, Espanya només va acollir 17.561. Una xifra que el situa a la cua

d'acollida a la Unió Europea, comparant les xifres de països com Alemanya (970 mil), França (337 mil), Suècia (240 mil) o Itàlia (167 mil), per exemple.

Les dades d'ACNUR corroboren també que, lluny d'envair Europa, un número important de les persones refugiades viu avui als països més empobrits del planeta: concretament, 3,4 milions refugiats viuen a Turquia, 1,4 milions a Pakistan, 1,3 milions a Uganda i prop d'un milió al Líban i a l'Iran. Amb aquestes dades a la mà, el periodista especialitzat en migracions Rosiñol, recorda que malgrat els discursos de "col·lapse, saturació o allau, les arribades a Europa l'any passat van marcar un mínim dels últims anys".

Tot i això, diferents països de la UE han optat per l'enduriment de les fronteres per intentar reduir el transit de migració. Així ho reflecteix l'informe '[Expandint la fortalesa. Les polítiques d'externalització de les fronteres de la UE](#)' elaborat per Mark Akkerman. Un treball que corrobora un "creixement significatiu" de les mesures i acords d'externalització des de 2005 i una "acceleració massiva" de la cimera Europa-Àfrica de novembre del 2015 a Malta. D'aquesta manera, l'estudi recull un ventall de projectes com ara el *Fons fiduciari d'emergència de la UE per Àfrica* (EU Emergency Trust Fund for Africa, EUTF), el Marc d'Associació amb tercers països (Migration Partnership Framework) i el Mecanisme de la UE per als refugiats a Turquia (Refugee Facility for Turkey), a través dels quals "els estats membres de la UE han dedicat milions d'euros", amb la voluntat d'impedir que les persones entrin en territori europeu.

La realitat, en canvi, evidencia que el bloqueig de les fronteres no atura la migració i, en conseqüència, milers de persones es veuen obligades a emprendre rutes més perilloses. Segons aquest informe, el 2017, 1 de cada 57 migrants que va creuar el Mediterrani va morir, mentre que el 2015 en moria 1 de cada 257. El membre d'Open Arms, Ricardo Gati, alerta de les conseqüències que té el bloqueig de les fronteres, assegurant que l'únic que s'aconsegueix és "tenir fluxos de migració incontrolables i il·legals i, per tant, perilloses per les persones que han de migrar, amb la proliferació, també, del trànsit de màfies".

"Les persones migrants i refugiades suposen una càrrega pel sistema públic"

Un recent [estudi](#) publicat a la revista científica [Science Advances](#), analitza l'impacte que va tenir l'arribada massiva de persones d'origen migrant a l'evolució de diverses variables econòmiques des de 1985 fins al 2015 a l'Europa Occidental. Les conclusions coincideixen amb altres veus que garanteixen que la població refugiada, com l'immigrant, afavoreix l'activitat econòmica poc temps després d'haver arribat als països d'acollida.

Rusiñol recorda que "tots els estudis certifiquen que l'aportació de les migracions a l'economia, a la cultura i a la societat d'un país són enriquidores". En temps de "difusió ràpida de missatges a través de les xarxes socials, sense contrastar, i sense saber, ni tan sols qui els ha escrit", diu, els rumors s'utilitzen com arma "eficaç i perillosa" per implantar el racisme, i per això, "cal confrontar-los aportant dades certificades i verídiques".

Un altre [informe](#) de l'Autoridad Independiente de Responsabilidad Fiscal (AIReF), una institució pública que treballa per garantir el compliment efectiu per part de les Administracions Públiques del principi d'estabilitat pressupostaria previst a l'article 135 de la Constitució Espanyola, assenyala que l'entrada de població d'origen estranger és la mesura més eficient contra la problemàtica d'envelliment de les societats. L'estudi confirma que "existeix un enorme camp d'actuació per a les polítiques públiques d'immigració i de foment de la natalitat" en totes les economies occidentals. Aquest document, a més, assenyala Espanya per haver acollit menys persones d'origen migrant que

els principals receptors d'Europa, i demana una "política oberta", perquè, segons preveu, l'arribada de 270.000 persones d'origen migrant net cada any fins a 2048, permetria reduir en un 2,2% del PIB el dèficit de la Seguretat Social.